

ŠKOFIJSKI LIST

31.

Duhovnikom.

Upam, da vsem p. n. gospodom ustrežem, ako podam pregled raznih nalog, ki so se od početka vojske do sedaj priporočevale, ali celo zapovedovale.

1. V raznih pastirskih listih do vernikov, od prvega z dne 5. avgusta 1914 do zadnjega z dne 2. januarja 1916, sem se prizadeval vzbujevati ona čuvstva in dela, ki so po naukih svete vere primerna in potrebna za naše strašne čase, za čase svetovne vojske, kakršne še nikoli ni bilo.

Razložil sem one najbolj globoke in edino resnične vzroke sedanjih bridkih dni, kakor jih moramo posneti iz svete vere: Bog vojske ni naredil, pač pa dopustil, ker se je zadnja leta hitro razširjeval in očitno podpiral upor proti Bogu, naravnost odpad od Boga in z njim vsestranska pokvarjenost narodov in družin. Bog je vojsko dopustil, da bi se zdramili, da bi spregledali posamezniki, narodi in države, ter se vrnili nazaj k Njemu, ki je neskončno pravičen, pa tudi neskončno usmiljen.

Da bi te božje namene dosegli, sem priporočal sploh spokornost srca, posebej pa molitev, pokoro in razna dela telesnega usmiljenja! In zares se po vsej škofiji mnogo moli, prejema se jako pogosto sveti zakramenti in podelilo se je še preobilno miloščenje za razne dobre namene. Kdo bi mogel opisati ves trud duhovnikov za vsa ta razna dela! Trud ni bil zastoj!

N a r o č a m : a) naj se še vedno pri vsaki sveti maši tudi in festis I. classis excepta Dominica Paschae et Pentecostes vzame oratio imperata tempore belli ali pro pace; b) po pridigi in po litanijah naj se dodajo molitve ob času vojske iz cerkvenega molitvenika (»Škofijski List« 1914, str. 101); c) naj se letos v mesecih maju ali juniju po vseh župnijah prirede kake posebne slovesnosti za župnijo ali za več župnij skupaj ali za celo dekanijo. O, le molimo, molimo skupno, zaupno in stanovitno! Bog bo naše molitve uvaževal; d) naj se večkrat prirede skupna sveta

obhajila raznih stanov, posebno otrok, deklet, mladeničev od 14. do 18. leta, ženâ, starih mož.

2. Naj omenim razna dela usmiljenja, ki so se priporočevala, in katera ste ravno duhovniki s toliko vnemo in s tolikim uspehom vodili. Za Rdeči križ v pomoč ranjencem se je pri prvem nabiranju dobilo nad 60.000 K; vsak mesec pa nesem c. kr. deželni vladi še nad 2000 K; za Rdeči križ Bulgarom sem odposlal blizu 5000 K; za Poljake smo nabrali nad 29.000 K; za pomoč vdovam in sirotam o Božiču se je dobilo na Kranjskem blizu 30.000 K; za begunce rusinske in goriške zopet okoli 5000 K; za zimsko obleko vojakom 11.000 K. Niso pa znani drugi premnogi osebni darovi v denarju, v obleki in živilih. In kako radodarno in navdušeno smo prispevali za prvo, drugo in posebno za tretje vojno posojilo! Duhovniki ste znali ljudstvo navdušiti in pomagali ste pri posojevanju. Deus retribuat centies et millies!

N a r o č a m. Prispevanje naj ne preneha. Nabira naj se po načinu, kakor do sedaj; a) vsako zadnjo nedeljo v mesecu, in sicer za Rdeči križ, drugikrat za pohabljenje; tako naj se menja do konca vojske; zbirke za Rdeči križ bodo prenehale, one za pohabljenje pa se bodo morale nadaljevati vsaj še nekoliko časa (»Škofijski List« 1915, str. 128), dokler se ne odpovedo; b) prav nujno priporočam »Patronat« za pomoč in vzgojo zapuščenih otrok; organizacijo glej »Škofijski List« 1915, str. 83—86; Instr. past. pg. 177; ne zadostuje le enokratno pobiranje prispevkov, ampak vrši naj se po določbah organizacije; upam, da nobena župnija ne zaostane; v imenu Vincencijeve družbe ga vodi kanonik dr. Gruden.

3. Pri raznih državno zapovedanih opravilih za skrb ljudstva ob času vojske ste bili in ste še duhovniki povsod izredno delavni, na mnogih krajih tudi na čelu, da nosite vso težino in vse napore, radi pomagate preobremenjenim županom. Ljubezen, prava krščanska ljubezen,

da, očetovska ljubezen do ljudstva naj Vam daje neutrudljivih moči do konca.

Bolj duhovniško delo sem nujno priporočil v dopisu z naslovom: »Naše skrbi v času vojske« (»Škofijski List« 1915, pg. 13. 1 g.). Priporočil sem Vam otroke v šoli, kjer naj se ustanovi Marijin vrtec, Sveta vojska, in zbira naraščaj za »Orle«; b) mladino, fante in dekleta, pri katerih naj bi se s pomočjo staršev skušalo doseči, da se odpravi ponočevanje in shajanje obojih po hišah; c) priporočal sem delo po naših »Domih«; d) opozoril sem vse, kako naj bi tolažili in osrčevali naše gospodinje in stare može.

Vesti iz raznih krajev mi dokazujejo, kako je to delo ravno ob času vojske prepotrebno. Šolarčki so bolj raztreseni in svojeglavni, večji fantje so prehitro dozoreli in bi radi ponočevali, dekleta in žene so v velikih moralnih nevarnostih, starčki pa zdihujejo, ker morajo toliko trpeti, da skoraj omagujejo. Ako se ne varam in sem prav poučen, ste gospodje v tem oziru prav mnogo storili, mnogo, mnogo zla preprečili in bednim vernikom veliko tolažbe v srca vlili. Bog poplačaj!

N a r o č a m : Nadaljujte delo, in sicer prav po zasebnem duhovnem pastirovanju. Na prižnici podajajte splošne nauke in opozarjajte na razne nevarnosti, seveda previdno in ljubeznivo, da nikogar ne razžalite. Kjer pa slutite kako nevarnost, nespodobnost za fanta, za deklico, za ženo: oh, poiščite ali pokličite dotično osebo, pa jo poučite in posvarite prav resnobno, vendar pa tako, da resnobne opomine prešinja prava ljubezen, kakor se je navzamemo iz presv. Srca Jezusovega, in od katerega se naučimo, kako treba z nesrečnimi grešniki postopati.

4. Priporočal sem Vam še prav posebno skrb za moško mladino. Povedal sem Vam, da se bo zapovedala bolj vojaška vzgoja otrok od mladih nog do časa, ko jih bo vezala vojaška dolžnost. Ali ste prečitali in uvažili »Memorandum« duhovnikov iz nemških planinskih dežel (»Škofijski List« 1916, pg. 107), ki govori o organizaciji mladine sploh, posebno pa še o vojaški izobrazbi? Ker je ta zadeva za vse naše narodno in cerkveno življenje izredno važna, Vam prijavim govor obč. svetnika Soltererja na Dunaju o vojaški vzgoji mladine po »Reichspost« z dne 8. marca 1916:

In einer von Mandataren und Mitgliedern sehr zahlreich besuchten Versammlung des christlichsozialen Wählervereines am Neubau hielt Mittwoch den 1. d. M. G.-R. Rudolf Solterer einen zeitgemäßen Vortrag über militärische Jugenderziehung. Er gab Winke, wie dieselbe

praktisch und zweckdienlich durchgeführt werden soll und faßte seine Ausführungen wie folgt zusammen: In der Zeit des furchtbarsten Weltkrieges, den die Welt je gesehen, wendet man allerorts seine Aufmerksamkeit ganz im Gegensatz zu früher der Jugendfürsorge und der Jugenderziehung zu. Man sagt sich mit vollem Recht, daß von der Art der Jugenderziehung die Kraft des Vaterlandes abhängt. Eine sieche Jugend, ein sieches Volk, eine sittlich schwache Jugend, ein sitlich verdorbenes Volk, eine ideal- und geistlos erzogene Jugend, ein geistig minderwertiges, nur in den Tiefen des Realismus und der Selbstsucht dahinlebendes Volk. Wir leben im Kriege, in der Verteidigung des Vaterlandes. Man verlangt die schleunige Erziehung der jungen Leute zu Soldaten. Das k. k. Landesverteidigungsministerium hat sich daher mit der Frage der militärischen Jugenderziehung beschäftigt und seine Gedanken hierüber in einem Erlaß vom 14. Juni 1915 an die Statthalterei, beziehungsweise in einem vom 15. Juni 1915 datierten Aufruf an alle Jugendvereine niedergelegt. Es hat auch schon die Richtlinien entworfen, nach welchen die militärische Jugendvorbereitung vor sich gehen soll. Nach diesen nehmen das Exerzieren sowie die Marsch- und Felddienstübungen den breitesten Raum ein. Die Wehrhaftmachung der Jugend kann aber damit nicht abgeschlossen sein, sie verlangt außer der körperlichen Ausbildung auch die Entwicklung geistiger Fähigkeiten. Geistige Ausbildung und körperliche Ertüchtigung müssen Hand in Hand gehen. Förster sagt: »Körperliche Erziehung der Jugend ist zwar wünschenswert, man soll aber nicht vergessen, daß der Körperbildung die Charakterbildung vorausgehen soll. Es ist der Geist, der den Krieger lenkt, der deutsche Charakter war es, der bei St. Privat gesiegt hat, der deutsche Denker, der Sedan umzingelt hat.« Wir müssen daher in unserer deutschen Jugend die sittlich-geistige Ertüchtigung in den Mittelpunkt stellen. In den gesunden Körper des zum Wehrmann heranreifenden Jünglings gehört auch eine edle Seele. Eine Erziehungsmethode aber, die für das Leben brauchbare, dem Vaterlande nützliche Bürger heranbilden will, braucht vor allem einen starken und tiefen religiösen Unterbau; »das christliche Gewissen ist das wichtigste Fundament aller echten Mannesbildner,« sagt Förster, »die wahre Weisheit, der wahre Seelenadel ist die Religion.« Ohne Religion keine wahre Charakterbildung, keine Sittlichkeit, keine echte,

tiefe Mannestugend. Die wahre Erziehung der Jugend muß in der Anleitung zu der Hingabe an das Christentum liegen. Das Christentum der Jugend soll nicht bloß in einigen Phrasen bestehen, sondern in der strengen, religiösen Pflichterfüllung. Was wir weiter von der geistigen Ausbildung der Jugend verlangen, ist die Liebe und Begeisterung für Volk und Vaterland. Die Liebe zu Volk und Vaterland vermitteln aber nicht schöne Reden allein, der Jüngling muß durch eigenes Schauen die Reichtümer und Schönheiten seines Vaterlandes kennen, lieben und wertschätzen lernen, er muß die geistigen Anlagen und Fähigkeiten seines Volkes erkennen und diese im edlen Wettstreite mit den Nachbarvölkern zu verwerten trachten. (Beifall.) Redner widerlegte dann die Behauptung, es sei bisher auf dem Gebiete der Jugendorganisation zur Hebung und Kräftigung der Wehrmacht des Vaterlandes nichts geschehen. Er wies diesbezüglich auf die von ihm geleitete christlichdeutsche Turnerbewegung hin, welche stets der Wehrhaftmachung der deutschen Jugend galt; daß sich eine solche Ausbildung im Ernstfalle bewährt hat, zeigt der große Krieg vom Jahre 1870, wie auch der jetzige Weltkrieg, da in Deutschland etwa 600.000 Turner im Felde stehen. Wenn Österreich mit der Zahl der Turner im Felde weit hinter Deutschland zurückbleibt, so ist dies nur ein Beweis für den Mangel an Verständnis der maßgebenden Kreise für die Turnerbewegung. Es ist daher sehr zu begrüßen, daß der Wehrhaftmachung der Jugend mehr Gewicht beigelegt und mehr Förderung zuteil wird. Es ist nicht notwendig, wieder neue Organisationen zu schaffen, man braucht nur an das Bestehende anzuknüpfen, die vaterländische Bedeutung der Turnerorganisationen zu würdigen und diese, sowie die anderen schon bestehenden Jugendvereine entsprechend auszubauen. Ich halte die Einbeziehung der militärischen Jugendvorbereitung in den Aufgabenkreis jeder schon bestehenden Jugendorganisation als dringend notwendig; möchte aber davon abraten, mit der Aufnahme der militärischen Jugendvorbereitung in das Arbeitsprogramm unserer Jugendvereine nicht eine völlige Militarisierung der Jugendziehung und Vereine zu verbinden, sondern wie in allen, so auch hier Maß zu halten. Wir brauchen, schloß Redner, den jugendlichen Nachwuchs aber auch für unsere politischen und nichtpolitischen Organisationen und deren Ziele. Deshalb dürfen wir uns auch die Jugend nicht

aus der Hand nehmen lassen. Wir wollen die Jugend in vaterländischem Sinne zu starken Wehrmännern heranbilden, wir wollen sie aber auch in unseren Anschauungen, in unseren christlichen, sozialen und nationalen Ideen großziehen. (Mächtiger Beifall.) Vereine, welche die Jugend ohne Unterschied der Nation, Konfession und Parteirichtung in sogenannten farblosen Kreisen vereinigen wollen, schließen die Erziehung der Jugend in einer bestimmten und ganz gewiß in unserer Geistesrichtung aus. Redner gedachte mit Dank der Förderung dieser militärischen und turnerischen Ausbildung unserer Jugend, bei der sich der letzte christlichsoziale Parteitag erklärt hat und empfahl, der Jugend zu dieser Ausbildung auch Übungsplätze und Wiesengelände zur Verfügung zu stellen.

N a r o č a m : Nujno prosim, da zadevo mladinske organizacije resno proučavate in dotično vprašanje na pastoralni konferenci času primerno obravnavate (Škof. List, 1916, str. 11). Veselim se že sedaj praktičnih predlogov, katere mi gotovo predložite.

5. Na shodu gg. dekanov v Ljubljani dne 20. oktobra 1915 se je mnogo preresetavalo vprašanje o našem delu po vojski. Izvolite dotične razprave še enkrat prečitati; na temelju razprav izvolite podati praktičnih nasvetov na pastoralni konferenci (Škof. List 1916, str. 11).

Pred seboj imam »Offertenblatt«, ki je izredno hudoben in pretkan; pove marsikaj resničnega, pa ve vse tako zasukati, kakor koristi njegovemu namenu: razdor med duhovščino in uničenje njene hierarhične avtoritete. Modro pa ta list piše: »Christus verhiess seiner Kirche den Bestand bis zum Ende der Zeiten. Aber er knüpfte den Bestand der Kirche in den einzelnen Ländern an die Mitarbeit des Klerus im Sinne jener Vorschriften, welche er den Aposteln gab, da er sie zur Verkündigung des Evangeliums sandte. Wo die Mitarbeit des Klerus aufhörte, kam der Verfall und Zusammenbruch der Kirche, der Abfall nicht nur einzelner Menschen, sondern ganzer Länder.«

»Ohne Arbeit kein Erfolg. Das lehren uns die Gegner. Sie scheuen keine Mühe, kein Opfer an Zeit und Geld, bis sie ihr Ziel erreicht haben: die Gründung von Vereinen in jeder Stadt, in jedem Dorfe. Ist der Verein einmal gegründet, dann folgt Versammlung auf Versammlung. In jede Familie werden Parteiblätter hineingetragen. Unsere Gegner kennen den Wert des gesprochenen und geschriebenen Wortes für die

Eroberung der Geister besser als wir Katholiken.«

Kajne, pisatelj naslika prav izvrstno potrebo duhovskega dela, potrebo organizacije ljudstva in vedne agitacije za določeno stvar. Premislimo te gornje stavke in poprašajmo sebe, kaj mi sodimo o tem delu in o vednem pritiskanju od škofa, da bi do takega dela nekako prisilil tudi one, ki po svoji vzgoji ali po svojem narurelu dela dovoljno ne uvažujejo.

N a r o č a m : V zmislu shoda gg. dekanov skrbite a) za vsestransko cerkveno in socialno organizacijo; v ta namen premislite dobro navodilo v naši »Instructio« (pg. 126—183); b) gg. dekane prosim za poročilo o misijonih, kakor smo na shodu določili (Škof. List 1915, pg. 127. s.). Do sedaj sem dobil poročila iz štirih dekanij.

6. Mnogo naših mladeničev in mož je padlo v bitkah ali umrlo po bolnišnicah. Na nje ne smemo pozabiti. Pri svetih mašah se vedno spominjamo njihovih duš. Vernikom priporočajmo, da molijo in darujejo svete maše ne le za svoje pokojne, ampak za vse, da bo naša molitev res katoliška.

Pa tudi spomin na pokojne naj se ohrani za vse čase. Z Dunaja so nam ponujali lepe plošče za posamezne padle vojake, ki naj bi se vzdavale v notranji cerkveni zid. Lepa misel, toda po tem načinu neizpeljiva. Zato smo jo odbili. Mislili smo namreč, kam toliko plošč po cerkvi in ali naj tak spomin v cerkvi dobe tudi razuzdanci, hudobni preklinjevalci, odpadniki? Svetujemo pa, naj se koj po vojski napravi v vsaki župniji lep skupen spomenik, kamor naj se z zlatimi črkami vklešejo imena vseh padlih v tej grozni vojski. Načrt naj napravi domač umetnik, odobri naj ga škofijska komisija, kakor sploh vsako umetno cerkveno delo; izvrši naj ga domač klesar; postavi naj se na primernem kraju v cerkvi ali zunaj cerkve.

N a r o č a m : Poskrbi naj se za skupen spomenik in za svete maše, ki naj bi se vsaj nekoliko let opravljale za mir dušam vojakov, umrlih na vojski. Zato naj se a) po vsaki župniji polagoma nabira glavnic za skupen spomenik; denar naj se vloži v hranilnico; župnik naj poskrbi

za čeden načrt, da se bo moglo delo koj po vojski izvršiti; b) polagoma naj se nabira glavnic za svete maše na korist dušam pokojnih vojakov; denar se po koncu vojske pošlje na ordinarijat, ki bi preskrbel vsakdanjo sveto mašo za duše pokojnih v stolnici ob določeni uri, da bi se je mogli udeležiti vsi, ki po raznih opravkih prihajajo v Ljubljano. Na Dunaju imajo že glavnic za vsakdanjo sveto mašo skozi deset let. Ako bi se pri nas nabralo počez v vsaki župniji po 20 K, pa bi bilo poskrbljeno za kakih pet ali šest let.

7. Priporočam zopet spominsko knjigo in v njej statistiko o vojni. Spominsko knjigo zaukazuje naša druga sinoda (pg. 146 sq.), ter opisuje, kako naj se vodi. O njeni važnosti za duhovno pastirstvo govori »Instructio« (pg. 144). Kako imenitna bo za statistiko o času vojske, sem razpravljaval v pastirskem listu do duhovnikov leta 1915. (str. 14). Prav obsežno pa črta njeno praktično in zgodovinsko vrednost moj generalni vikar v poročilu o konferencah Sodalitatis za leto 1915. (Škof. List 1916, str. 26). Priporočevale so jo tudi konference.

N a r o č a m : Spominska knjiga naj se piše vestno in natanko po navodilu v sinodi in v pastirskem listu do duhovnikov l. 1915. Skoraj gotovo bomo škofje po vsej Avstriji zahtevali točnih podatkov o delu duhovnikov v času vojske; poročila se bodo na Dunaju sistematično obdelala in v našo obrambo s tiskom obelodanila.

Sklep. Raztresene zaukaze sem povečjem posnel in nekaj malega dodal; sedaj imate duhovniki v tem dopisu vse, kar potrebujete za delo med vojsko in koj prve čase po vojski. Ne vemo, kaj nas čaka. Molimo, delajmo in zaupajmo v neskončno previdnost svetega, pravičnega in usmiljenega Očeta v nebesih. Jaz molim vsak dan tudi za to, naj bi nam Bog podelil milost, da bomo mogli spoznati duhovnopastirske potrebe in naloge, ki nas čakajo po vojski, in pa izredno moč, da bomo vsem tem nalogam kos.

V Ljubljani, na praznik sv. Jožefa, 19. marca 1916.

† **Anton Bonaventura,**
knezoškof.

Poročilo o konferencah Sodalitatis Ss. Cordis Jesu za leto 1915.

I. Flis.

(Konec.)

Posnetek konferenčnih obravnav.

Ljubljana (okolica). Kaj se je storilo v vojnem času v župniji Sora (referira g. župnik Finžgar zgledno). Kakšna bodi naložena pokora? (g. Jarc). Razgovor o napovedani sv. birni; po želji Presvetlega naj bo vse preprosto. Na kaj naj pazi dušni pastir, da bodo krščanski nauki v cerkvi izpodbudni in plodonosni? (g. Jemec). Obedientia canonica (g. župnik Müller). Govori se o zbirkah za razne karitativne namene v vojnem času. Mil. preč. g. okrajni dekan in arhidijakon Kolar poroča o dekanskem shodu v Ljubljani, o tekočih stvareh, razpravljajo se razne slučajnosti, tikajoče se sedanjega vojnega časa.

Idrija. Gospod dekan poroča o konferenci dekanov v Ljubljani. Razgovor o sinodi. Kako vpliva sedanja vojska na razne stranke, spisano (g. Oswald). O cerkvenem govorništvu (g. Supin). Cerkev zgodovinske drobtine v 18. stoletju (spis, g. Jelenc). O pohujšanju na današnji čas (Miklavčič, spis). Nacijonalizem in sedanja vojska (g. Logar). Preobrat cerkvenega življenja v začetku 16. stoletja (g. Jelenc, spis). Razmere med duhovščino in uradništvom v Idriji v Jožefinski dobi (č. g. dek. Arko, spis). Vzroki propada cerkvenega življenja v srednjem veku (g. Jelenc, spis).

Kamnik. Kaj je storiti s spovedenci, ki se odtegujejo vojaški službi? (g. Klopčič). Zakaj je treba tistemu, ki je že v milosti božji, še dejanske milosti za bogoslužna dela? (g. P. Hugon). Razgovor o več aktualnih v vojni čas segajočih ter za dušno pastirstvo velevažnih točkah. O dolgi spovedi; kdaj je potrebna, koristna, priporočljiva (m. g. dekan Lavrenčič). O cerkveni umetnosti (g. Val. Bernik). Razgovor o tvarini za »instructio pastoralis«. O sv. maši (g. Fr. Rihar). O Srcu Jezusovem (g. Langerholz). O pravi in zahvali pred in po sv. maši (g. Fr. Bernik). Kronika in vojni čas, razgovor. Naše karitativno delo ob času vojske (g. Mrkun). V šoli nebeškega vzgojitelja (g. Langerholz).

Kranj. —

Leskovec. O nevarnosti neomalthusianizma in o postopanju proti tej nevarnosti. V spovednici, pri spraševanju ženinov je pouk prepotreben. Duhovnik mora odgovarjati na razne pretveze. Skupno obhajilo Orlov. Šola in voj-

ska (g. Kopitar). Slučajnosti. Sprejem iz redov izstoptih duhovnikov.

Litija. (4. kvat.) Pomen trpljenja za duhovnika (č. g. dekan Rihar). Duhovnikova spoved (g. Širaj, spis). Duhovnikova skrb za ljudstvo v gmotnem oziru (č. g. dekan Rihar). Duhovnikovo delo v cerkvi in zunaj ob času vojske (č. g. dekan Rihar, spis). Ali smo duhovniki krivi vojske (g. Širaj, spis)? Vojska in časopisje (g. Avsec). Idealni duhovnik po spisih sv. Katarine Sijenske (g. Širaj, spis). O Marijanskih pridigah in govorih (č. g. dekan Rihar). Statistika Marijinih družb v dekaniji (č. g. dekan Rihar). Kaj je misliti o veliki reklami za kinematograf? Duhovnik in mladina v vojnem času (g. Širaj, spis). Poročilo o shodu dekanov (č. g. dekan Rihar). Razgovor o mašnih intencijah. Opazuj življenje za fronto in pozabil boš, da je vojska (g. Jaklič).

Loka. Ljubezen duhovnega pastirja do ovčic (g. Čik, nadaljevanje). Katehetske skrbi ob letošnji vizitaciji (g. Tavčar, Selca). Predlog, ker se dogajajo neredkokrat slučajji, da zakonske, zlasti nezakonske matere, ki so porodile v deželni bolnišnici, ne izročajo matičnih izpiskov o otrokovem rojstvu, ki so jih prejele od duhovnega urada bolnišnice, domačemu župnemu uradu, naj se uradno pošiljajo izpiski dotičnemu župnemu uradu.

Mora v če. Občevanje duhovnikovo z uradi in ljudstvom (g. Sitar). Pouk zaročencem in poveljavljanje zakona (g. Majdič). Kaj si želimo od svetovne vojske? (G. Tavčar, spisano.) Razpravlja se materija za sinodo. Duhovnik in askeza (g. Železny). Kakšna naj bo zakristija? (č. g. dekan Bizjan.) »Naša taktika« kot priprava na eventualni kulturni boj (g. Perko, spisano). Poročilo č. g. dekana o shodu dekanov. O delnem izpremenu državnega temeljnega zakona (č. g. dekan Bizjan). O razločku med novim in starim brevirkom, na podlagi direktorija in rubrik v brevirku (č. g. dekan Bizjan). O potrebi znanstvenega študija v dušnem pastirstvu (g. Vodopivec, spis). G. dekan poroča o shodu dekanov v Ljubljani. Pri shodih branje »Instructio pastoralis«.

Novo mesto. —

Postojna. Društvo malih služabnikov in služabnic v čast presv. R. T. (g. Janež). Nekaj o vzrokih svetovne vojske (g. Peččaj). Č. g. dekan

Erzar poroča o shodu dekanov. O potrebi duhovnikove izobrazbe (g. Mensinger). De defectib. missae (g. Rodič). Kakšna bodi spovednica (g. Smolnikar). Duhovnik in njegovi služabniki (g. Zupan, pismeno). Kdaj se lahko opuste molitve po sv. maši (č. g. dekan Erzar). Slabe posledice v ojske in zdravila za nje (g. Bešter, pismeno). Razgovor o postopanju duhovnikovem. Razgovor in nasveti o tvarini za dekanski shod.

Radovljica. Poročilo č. g. dekana Novaka o delovanju sodalitatis v letu 1914. Priporočilo za nabiranje darov v svrhu nabave gorke obleke vojakom. Poročilo m. g. dekana o Marijinih družbah za leto 1913. Poziv za nabiranje darov za gališke begunce. Kaj storiti z arhivi, z vrednostnimi papirji v slučaju nevarnosti? O skrbi za reveže in vojska (g. Tomaž Javornik).

Ribnica. —

Semič (1914). O dohodninskem davku z ozirom na duhovnike (g. P. Greg. Cerar). V katerih dogmah se loči katoliška vera od pravoslavne? (g. Mat. Novak.) O radikalizmu (g. Peter Natlačen). Prerešetanje navodil za sinodo — pri dveh konferencah.

Šmarje. —

Trebnje. O bistvu in namenu cerkvene glasbe (g. Povše). Pastirska metoda sv. Frančiška Ksav. (g. Oblak). Vzgoja in študij morata biti združena; eden samo učenje nadzira in goji, drugi pa le vzgojo — je premalo uspeha (g. Povše). Verske razmere v Galiciji (g. Hladnik). De lege humana (g. Jezerec, spis). De lege naturalis et de lege divina positiva, s praktičnimi opazkami za dušno pastirstvo (g. Bukowitz). Sporazumljenje med g. župnikom in g. kaplanom o marsičem, zlasti v sedanjih hudih in dragih vojnih časih, razgovor. De lege humana (g. Jezerec); praktične, sedanjim razmeram primerne opazke. Že šolski otroci ostajajo zunaj cerkve — razgovor o pomočkih. Pri vseh sejah razgovor o raznih točkah sinodalnih določil. Tvarina, določena za konferenco dekanov. Otroci so postali nepokorni, nimajo strahu, ostajajo med službo božjo zunaj cerkve. Je veliko dobrih mater, pobožnih, tretjerednic — a otroci so kakor divjaki (g. Oblak). Razširjena je med ljudstvom misel, da je šesta božja zapoved odpravljena, da so duhovniki krivi vojske, dajejo cesarju denar, da se more naprej vojskovati (tudi med vojaki). Priporoča se akcija »Zlati klas«. Gospodarstvo in morala v Ameriki in na Japonskem. Določijo se stalno meseci in kraji za konference (g. Oblak).

Trnovo. Razgovor o spisu za sinodo. Premalo se čita sv. pismo novega zakona, preveč

obravnavava filozofija; pač je potrebna za one, ki se posvetijo višjim študijam. Gospodarsko-socialne zadeve naj se bolj realno obravnavajo. Napačen idealizem je kriv, da marsikdo obupa v javnem življenju ali se zaleti, ko ustanavlja društva. A apostolatu mož, da bi bil, kar je na Dunaju P. Abel S. J. izvedel. O mladeničih, ki gredo v vojsko. Kako naj občuje duhovnik s posameznimi ljudmi; dobro je to (g. Gabrovšek). O socialnem, o političnem delovanju duhovnikovem. O prvih straneh inštrukcije, referira g. kurat Dežman; de poenitentia g. Žganjar; pri pogostni spovedi manjka kesanja ali trdnega sklepa. G. dekan dr. Kržišnik referira o spovedi prvencev; skupna prva spoved in skupno prvo sv. obhajilo odpade; pustimo večinoma vse k sv. obhajilu pred Božičem. Č. g. dekan opominja gospode, naj pišejo kroniko, ker se z majhnim trudom marsikaj reši pozabljivosti. Č. g. dekan obljubi, da bo o pouku prvencev želji gospodov skušal ustreči z živo katehezo.

Vipava. Ustroj in pomen Marijinih vrtcev (g. Al. Kralj). Stanje naših Marijinih družb ob času vojne (g. Koller). Zakon o vojnih dajatvah z dne 26. decembra 1912 (g. Fr. Čemažar).

Vrhnika. Obrekovanje in seksualni pouk. Kaj storiti ob morebitnem sovražnem vpadu z matrikami in Najsvetejšim? Razni pogovori o pobiranju vojnih doneskov, o Marijinih družbah, o vojaških porokah itd. Obravnava se tvarina za bodočo sinodo (gg. Erjavec in Remškar). Razgovor o mešanih vlogah, naj zavodi skrb, da izobrazena dekleta tudi v počitnicah bolj krščansko živé. Konferenčne razprave se zavijajo od nepoklicanih in zlorablajo, torej je treba previdnosti. Korist spovedi in spovedovanja za duhovnika (g. Erjavec, spis). Razlaga cesarske odredbe od dne 12. oktobra 1914 (g. Zabret). Razgovor glede patronata Vincencijeve družbe. Č. g. Hoenigman poroča o dekanijski konferenci v Ljubljani.

Žužemberk. Razgovor o vojski; dar duhovščine; skrb za begunce, nekateri so ljudem v pohujšanje, kako zabraniti? De communicatione in sacris (g. Gabršek). Tvarina, ki se bo obravnavala na dekanijski konferenci. Prepoved obiskovati gledališča in kinematografe. Vsled nesporazumljenja se konference dekanov nihče ni udeležil, vsled tega se bere poročilo iz škofijskega lista. Prosi se, naj ordinarijat izposluje v Rimu, da na dan sv. Marka in prošnje dni ne bo treba dvakrat moliti litanije (pri procesiji in še privatno latinsko). Izpremembra državne postave (g. Žavbi, se nadaljuje). Naj se sestavi za

dekanijo »ordo cultus divini« (g. Gnidovec). »Kratko navodilo staršem«, naj loči duhovnik, kake matere ima pred seboj: mestne, tovarniških krajev, kmečke itd.

Pisani referati.

Pismenih referatov letos ni bilo toliko, kakor druga leta; prav pohvalno pa moramo omeniti, da so nekateri gospodje celo po več referatov spisali, n. pr. g. Širaj štiri, jako zanimive in aktualne; g. Jelenec tri zanimive zgodovinske drobtine. Važna je razprava č. g. dekana Riharja, g. Oswalda; jako poučno je poročilo č. g. dekana Arkota, sploh vsa, ki pojasnjujejo razmere in dolžnosti v sedanji vojni dobi.

Idrija. Kako vpliva sedanja vojska na razne stranke (g. Oswald). Cerkvene zgodovinske drobtine iz 18. stoletja (g. Jelenec). O pohujšanju na današnji čas (g. Miklavčič). Preobrat cerkvenega življenja v začetku 16. stoletja (g. Jelenec). Razmere med duhovščino in uradništvom v Idriji v Jožefinski dobi (p. t. g. dekan Arko). Vzroki

propada cerkvenega življenja v srednjem veku (g. Jelenec).

Litija. Duhovnikova spoved (g. Širaj). Ali smo duhovniki krivi vojske (g. Širaj)? Idealni duhovnik po spisih sv. Katarine Sijenske (gosp. Širaj). Duhovnik in mladina v vojnem času (g. Širaj). Duhovnikovo delo v cerkvi in zunaj ob času vojske (č. g. dekan Rihar).

Mora v č. e. Kaj si želimo od svetovne vojske? (g. Tavčar.) Naša taktika kot priprava na eventualni kulturni boj (g. P. Perko). O potrebi znanstvenega študija v dušnem pastirstvu (g. Vodopivec).

Postojna. Duhovnik in njegovi služabniki (g. Zupan). Slabe posledice vojske in zdravila za nje (g. Bešter).

Trebnje. De lege humana (g. Jezerec).

Vrhnik. Korist spovedi in spovedovanja za duhovnike (č. g. dekan Erzar).

Vipava. O pomenu in ustroju Marijinih vrtcev (g. Al. Kralj).

Ljubljana, dne 10. februarja 1916.

33.

Varčujte z živili.

C. kr. ministrstvo za bogočastje in uk sporoča z razpisom z dne 3. marca 1916, št. 6657, semkaj:

Als im vorigen Jahre die Besorgnis auftauchte, daß die vorhandenen Getreidevorräte nicht hinreichen würden, um die Bevölkerung des Staates bis zur neuen Ernte vor Ernährungsschwierigkeiten zu bewahren, wurden die zur Vereitlung der Aushungerungsabsichten unserer Feinde getroffenen behördlichen Maßnahmen in dankenswerter Weise durch den in allen Schichten der Bevölkerung geübten Sparsinn unterstützt.

Ein besonderes Verdienst um die Weckung und Erhaltung dieses Sparsinns hat sich die Geistlichkeit und die Lehrerschaft erworben, welche die Bevölkerung, bezw. die Schuljugend auf die Notwendigkeit des Haushaltens mit den vorhandenen Brotfrüchten und die Gefahren des Vergeudens derselben stets eindringlich aufmerksam gemacht hat.

Eine ähnliche Einwirkung empfielt sich auch im heurigen Jahre.

Die zugemessene Brot- und Mehration soll nicht als ein zugebilligtes Minimum betrachtet werden, der Einzelne soll vielmehr nach seinen Kräften und Mitteln versuchen, seinen Verbrauch noch unter die ihm zukommende Menge herabzudrücken. Ebenso wäre der trotz des bestehenden Verbotes noch immer stattfindenden Verfütterung von Brotgetreide entgegenzuwirken.

Das hochwürdigste Ordinariat wird daher ersucht, auf die Geistlichkeit entsprechend Einfluß zu nehmen, daß dieselbe sich auch weiterhin eine intensive Belehrung der Bevölkerung in dem angedeuteten Sinne angelegen sein lasse und auf diese Weise auch weiterhin dazu beitrage, daß die Aushungerungspläne unserer Feinde zu nichte gemacht werden.

Častiti župni uradi se o tem obveščajo z naročilom, naj varčnost z živili svojim župljanom prav toplo priporočajo.

Žitna bera.

C. kr. deželna vlada za Kranjsko je z dopisom z dne 27. decembra 1915, št. ad 32.038 semkaj sporočila:

Im Hinblick auf die hinsichtlich der Verwertung der Ergebnisse der neuen Ernte getroffenen Verfügungen und in den Bestreben eine Schädigung der Einkommenverhältnisse der Pfarrämter hintanzuhalten, wurde die k. k. Landesregierung mit dem Erlasse des k. k. Ministeriums des Innern vom 28. Juli 1915, Zl. 39.058 in Verfolgung des Grundsatzes, daß eingelebte Gewohnheiten möglichst aufrecht erhalten werden sollen, ermächtigt, der üblichen Getreideabgabe an Seelsorgern aus den Erträgen der heurigen Ernte kein Hindernis in den Weg zu legen, wenn die Perzipienten sich bereit finden, das auf diese Weise bezogene Getreide an die Kriegsgetreideverkehrsanstalt zu verkaufen.

Zur Sicherung einer entsprechenden Kontrolle wurden die Bezirksbehörden angewiesen, die Seelsorger zu verhalten, derartige Zuwendungen unter Angabe ihrer Ankunft anzumelden. Diese Anmeldungen sind zur Kenntnis der zuständigen Zweigstelle der Kriegsgetreideverkehrsanstalt zu bringen.

Mit dem Erlasse des k. k. Ministeriums des Innern vom 26. Oktober 1915, Zl. 52.044 wurde ausgesprochen, daß obige Bestimmungen auch auf jene herkömmlichen Sammlungen von Getreide aus den Erträgen der neuen Ernte Anwendung finden, die von Klöstern der Mendikantenorden zur Deckung des persönlichen Bedarfes der Klosterinsassen veranstaltet werden.

Mit Rücksicht auf den Zweck dieser Sammlungen wird hiebei von der Verpflichtung der

Empfänger zum Verkaufe des bezogenen Getreides an die Kriegsgetreideverkehrsanstalt jedoch nur insoweit abgesehen, als das gesammelte Getreide die nach der Verbrauchsregelung zulässige Menge nicht übersteigt.

Weiters hat das k. k. Ministerium des Innern mit dem Erlasse vom 15. November 1915, Zl. 57.693 anher eröffnet, daß gegen die sinn gemässe Anwendung seines Erlasses vom 28. Juli 1915, Zl. 39.058 auf Kirchendiener kein Anstand obwaltet.

Hiebei wurde jedoch seitens des k. k. Ministeriums des Innern bemerkt, daß dieser Erlaß ebenso wie jener vom 26. Oktober 1915, Zl. 52.044 die allgemein zulässige tägliche Verbrauchsmenge von 200 g im Auge halte.

Die Überlassung der höheren im § 3 der kaiserlichen Verordnung vom 21. Juli 1915, R.-G.-Bl. Nr. 167 vorgesehenen Konsumquote und eventuell von Saatgut kann nur insoweit zugestanden werden, als der Kollekturberechtigte zugleich Unternehmer eines landwirtschaftlichen Betriebes (Selbstversorger) ist und die nötige Saatgutmenge nicht aus seinem Ernteertrage erübrigt.

Dagegen ist das für Kirchenzwecke (Erzeugung der Hostien) erforderliche Mehlsquantum separat beizustellen und die Verwendung dieser Mengen unter entsprechende Kontrolle zu stellen.

Hievon wird das hochwürdige fürstbischöfliche Ordinariat zur gefl. weiteren Verständigung d. h. in die Kenntnis gesetzt.

O tem se župni uradi in samostani obveščajo.

Žito za hostije.

C. kr. deželna vlada za Kranjsko sporoča z dopisom z dne 14. marca 1916, št. 9279, semkaj:

Aus Anlaß verschiedener dem Ministerium des Innern zugekommener Gesuche Privater um Zuweisung von Weizen behufs Herstellung von Hostienmehl, beziehungsweise von Hostien für kirchliche Zwecke wird die k. k. Bezirkshauptmannschaft (der Stadtmagistrat) infolge

Erlasses des k. k. Ministeriums des Innern vom 6. März l. J., Zl. 8443, angewiesen, nur nach Einvernehmen mit den zuständigen kirchlichen Stellen den von diesen namhaft gemachten Personen oder Firmen die im Rahmen der Kulturbedürfnisse unumgänglich notwendigen Mengen an Weizen oder Weizenmehl zuzuweisen.

O čemer se častiti župni uradi obveščajo.

36.

Krmljenje z bernim žitom.

C. kr. deželna vlada za Kranjsko sporoča z dopisom z dne 19. januarja 1916, številka 1248, semkaj:

Das k. k. Ackerbauministerium hat mit dem Erlasse vom 31. Dezember 1915, Zl. 51.047, über das Gesuch des Kaplans Viktor Švigelj in Bloke um Bewilligung zur Verfütterung des Kollekturgetreides über das in der Ministerial-Verordnung vom 21. Juli 1915, R.-G.-Bl. Nr. 203, dem Getreideproduzenten zugestandene Maß hinaus, nachstehendes eröffnet:

Nach den Bestimmungen der zitierten Verordnung würde dem Genannten, streng genommen, überhaupt nicht das Recht zur Verfütterung der im Kollekturwege zusammengebrachten Getreidevorräte zustehen, da es sich nicht um im eigenen Betriebe geerntetes Getreide handelt.

Das k. k. Ackerbauministerium ist aber bereit, entsprechend dem Vorgange des k. k. Ministeriums des Innern, welches den Pfarrern, Kaplänen und Mendikantenorden die Veranstaltung der mancherorts üblichen Getreidekollekturen mit der Einschränkung gestattet hat, daß

die über die allgemein zulässige Konsumquote hinausgehenden Mengen an die Kriegsgetreideverkehrsanstalt zu verkaufen seien, jene Getreidevorräte auch bezüglich des Rechtes der Verfütterung so zu behandeln, als ob sie im landwirtschaftlichen Betrieben des Kollektanten erzeugt worden wäre.

Dem Kollektanten gebührt somit die gesamte aus der Vermahlung der ihm im Sinne des § 3, Punkt 1, lit. a der kaiserlichen Verordnung vom 21. Juni 1915, R.-G.-Bl. Nr. 167, zum Verbräuche überlassenen Getreidemengen entfallende Kleie und die Hälfte jener Kleiemengen, welche dem an die Kriegsgetreideverkehrsanstalt abgelieferten Getreide entspricht.

An Gerste steht dem Kollektanten ein Viertel der zusammengebrachten Menge zur Verfütterung an das eigene Vieh zu, während ihm an Hafer die Zurückbehaltung der Menge von 1 kg pro Tag und Pferd für die Zeit bis zur nächstjährigen Ernte gestattet ist.

O čemer se č. župni uradi obveščajo dodatno k obvestilu v »Škof. Listu« 1915, str. 147.

37.

Za goriške begunce.

Ravnokar sem dobil list sledeče vsebine: »Svoj čas sem Vas prosil, da bi hoteli ob priliki zaukazati vsem župnim uradom, da se vrši gotovo nedeljo nabiranje za goriške begunce. Ti so podpore čimdalje bolj potrebni, naj so potem pri nas na Kranjskem, naj so v barakah. Sredstva, kolikor so jih imeli, so deloma ali pa že tudi popolnoma pošla; obleke, obuval ne morejo napraviti. Prošnjâ je vedno dovolj za obleko in za denarno podporo. Če mogoče, bi Vas znova prosil, da odredite nabiranje.«

Tem ponovnim milim prošnjam se ne morem, ne smem ustaviti. Iz hvaležnosti do Boga, ki nas je milostno, nekako čudežno obvaroval sovražnikov, da niso mogli in ne morejo pridreti v

našo deželo in je krvavi boj zunaj nje, darujmo zopet za ponesrečene Goričane in Primorce. Naj podeli vsak, kolikor more. Vsak vinar, darovan iz ljubezni in hvaležnosti do Boga, bo dobil stotero plačilo pri Očetu, ki nobenemu ne ostane dolžan.

Zato naročam nabiranje za goriške begunce na velikonočni ponedeljek; na Veliko noč naj se oznani in priporoči. Prečita naj se vernikom tale moj list. Nabrana vsota naj se nemudoma pošlje na ordinarijat: pri pošiljatvi naj se pove, da je za goriške begunce.

V Ljubljani, 10. marca 1916.

† Anton Bonaventura,
knezoškof.

Uradna deželna posredovalnica za delo vojnim invalidom na Kranjskem.

Oklic.

Na podlagi tozadevnih razpisov c. kr. deželne predsedstva, oziroma c. kr. ministrstva za notranje zadeve ustanovljena »Uradna deželna posredovalnica za delo vojnim invalidom na Kranjskem« je pričela s svojim delovanjem.

Naloga »Uradne deželne posredovalnice« je označena že v naslovu. Njen delokrog se razteza na take osebe, ki so vsled ran ali bolezni, dobljenih v vojni, postale za delo nezmožne ali pa vsaj manj zmožne, ki so na Kranjsko pristojne, ali pa ki so vsaj 6 mesecev pred izbruhom vojne stalno bivale v deželi. Kolikor bodo sredstva dopuščala, bo »Uradna deželna posredovalnica« tudi gmotno podpirala delo iskajoče invalide, dokler se ne posreči, poskrbeti jim dela.

»Uradno deželno posredovalnico« vodi kuratorij, v katerem so zbrani zastopniki »Deželne komisije za oskrbo iz vojne se vračajočih vojnikov«, Kranjskega deželnega odbora, Trgovske in obrtniške zbornice, Kranjske kmetijske družbe in zastopniki delodajalcev in delojemalcev.

Da se omogoči redno poslovanje »Uradne deželne posredovalnice«, je ustanovila c. kr. de-

želna vlada poseben urad z naslovom: »C. kr. posredovalnica za delo vojnim invalidom, deželni urad Ljubljana«.

Urad se nahaja v ravnateljski pisarni c. kr. državne obrtne šole in je njega vodstvo poverjeno kuratorijevemu predsedniku.

Občinstvo se sedaj nujno prosi, da pospešuje in podpira namene in naloge »Uradne deželne posredovalnice«, osobito pa se obračamo na delodajalce različnih kategorij, da rezervirajo prosta službena in delavska mesta našim vojnim invalidom, in da naznanijo taka mesta »Uradni deželni posredovalnici«.

Preskrba z bojišča se vračajočih invalidnih junakov je patrijotično delo, izraz dolžne hvaležnosti in plemenite ljubezni do bližnjega!

Za kuratorij »Uradne deželne posredovalnice za delo vojnim invalidom na Kranjskem«:

Predsednik:

Vladni svetnik **Ivan Šubič**,
ravnatelj c. kr. državne obrtne šole.

Opomba. Čč. župni uradi naj na ta oklic opozoré vernike.

Binacija ob leta 1911. odpravljenih praznikih.

Na ponovno prošnjo me je S. Congregatio de disciplina Sacramentorum z reskriptom z dne 21. februarja 1916, št. 725, pooblastila, da smem binacijo ob l. 1911. odpravljenih praznikih dovoliti.

Vsled tega dovolim vsem dušnim pastirjem ljubljanske škofije, da smejo te praznike

binirati, ako že imajo dovoljenje, da ob nedeljah in praznikih binirajo.

V Ljubljani, 10. marca 1916.

† **Anton Bonaventura**,
knezoškof.

Duhovnikom in vernikom.

Dne 4. marca so sv. Oče poslali ganljivo pismo kardinalu Pompiliju, ki je njihov namestnik za škofijo Rim. Pišejo mu, kako so se od početka vojske po svoji sveti dolžnosti trudili, kako bi pregovorili narode, naj se pomirijo in orožje odložijo. Obžalujejo, da se ni poslušal njih očetovski glas, ter traja vojska z vsemi strahotami dalje.

Kljubtemu nočejo molčati, ampak še enkrat dvignejo svoj glas zoper to vojsko, ki se jim zdi samoumor civilne Evrope. Čujte, kaj nam sedaj priporočajo! Sv. Oče pišejo:

»Nekatere pobožne gospe so nam razodele, da se hočejo v svetem postnem času združiti k molitvi in pokori, da izprosijo od božje milosrč-

nosti konec strašne šibe. Ta predlog moremo le pozdravljati in priporočati vztrajno molitev in krščansko pokoro, ki je mnogokrat edina tolažba v bridkosti našega in vsakega človeškega srca vsled tega strašnega bratovskega boja in najuspešnejše sredstvo, da izprosimo od Jezusa zaželjeni mir.«

»Želimo, da se temu predlogu pridružijo vsi verniki. Vsekako zaupamo, da se ne samo v Rimu, ampak po vseh vojskujočih se deželah zbirajo katoliške rodbine posebno v postnem času k pobožni, trajni molitvi in h krščanski pokori, kakor se ujema s potrebo časa in z žalostjo vsake duše.«

»Ljubo bi nam bilo, če katoliške rodbine vseh vojskujočih se narodov to delo molitve, pokore in ljubezni izpeljejo na dan, ki je posvečen spominu Jezusove smrti na križu, ki je hotel s svojo bolečino in smrtjo tolažiti in rešiti vse Adamove otroke. V tej uri se obračajmo k njemu po posredovanju prežalostne, toda v voljo božjo udane Matere, Kraljice mučenikov, ter dosežemo tako milost, da moremo težave in bolesterne izgube s krščansko udanostjo prenašati in izprositi, naj Bog konča to tako dolgo in grozno poizkušnjo.«

»Želimo, naj se tudi z miloščino zbrisejo grehi in potolaži pravična božja jeza; zato naj vsaka rodbina primerno svojemu premoženju daruje vinar ljubezni v korist po Odrešeniku Jezusu tako ljubljanim revežem in nesrečnežem in posebno v podporo ubogim otročičem tistih, ki so padli v tej grozoviti vojski.«

Tako pišejo sv. Oče. Njihovi želji bomo prav radi popolnoma ustregli. Zato prosim vse: a) da naročene prispevke za razne namene darujemo prav iz ljubezni tudi iz tega namena, da se nas Bog usmili in s svojo mogočno roko

zaustavi strašno prelivanje krvi; b) da v postnem času molitve, post, ves trud in vse dušne in telesne bridkosti sprejemamo v duhu pokore zase in za ves svet; c) da za veliki petek označite, gospodje duhovni pastirji, vsak v svoji župniji posebno uro, h kateri naj bi prišlo čim več vernikov molit, da združeni s svetim Očetom in z verniki vsega sveta trkamo, mogočno trkamo na srce usmiljenega Boga in ga nekako prisilimo, da nas usliši.

V Ljubljani, na praznik sv. Jožefa 1916.

† **Anton Bonaventura,**
knezoškof.

Im Sinne der Wünsche des heiligen Vaters, bekannt gegeben in seinem Schreiben vom 4. März an Kardinal Pompili, fordere ich die hochwürdigen Herren in der Seelsorge zu folgenden Veranstaltungen auf:

1. Nachdem Wünsche des heiligen Vaters mögen die Gläubigen in der Fastenzeit sowohl ihre Gebete als auch die angeordneten Almosenspenden im Geiste der inneren Bußgesinnung und Gott dem Herrn mit der Bitte um einen recht baldigen Frieden aufopfern;

2. am Charfreitage soll in jeder Pfarre eine besondere Gebetsstunde bestimmt werden, zu welcher sich zahlreiche Gläubige in den Kirchen versammeln mögen, um vereint mit dem heiligen Vater und der ganzen Christenheit gerade zu diesem Tage des lebendigen Andenkens an unsere Erlösung durch Vermittlung der schmerzhaften Mutter Gottes um Gnade und Erbarmung zu flehen.

Laibach, am Feste des heiligen Josef 1916.

† **Anton Bonaventura,**
Fürstbischof.

41.

Birmovanje in kanonična vizitacija.

Za birmovanje sta se zglasili še dve dekaniji, namreč Trnovo in Cirknica. Za te naj velja sledeči raspored:

Dekaniji Šmarje in Semič se odložita za

- V dekaniji Trnovo.**
- 36. Trnovo v nedeljo 2. julija.
  - 37. Harije v ponedeljek 3. julija.
  - 38. Knežak v sredo 5. julija.

- 39. Zagorje v četrtek 6. julija.
- 40. Nadanje selo v petek 7. julija.
- 41. Prem v soboto 8. julija.
- 42. Košana v nedeljo 9. julija.

prihodnje leto, isto velja o nekaterih župnijah v dekanijah Kočevje in Litija.

Glede reda opozorim na želje, povedane v »Škofijskem Listu« 1916, str. 10. in str. 24.

- 43. Suhor v torek 11. julija.
  - 44. Vreme v sredo 12. julija.
- V dekaniji Cirknica.**
- 45. Cirknica v nedeljo 16. julija.

46. Grahovo v ponedeljek 17. julija (consecratio ecclesiae).
 47. Stari trg v sredo 19. julija.
 48. Babnopolje v četrtek 20. julija.
 49. Bloke v soboto 22. julija.
50. Sv. Trojica v nedeljo 23. julija.
 51. Sv. Vid v ponedeljek 24. julija.
 52. Begunje v torek 25. julija (consecratio ecclesiae).
 53. Unec v sredo 26. julija.
54. Planina v četrtek 27. julija.

VLjubljani, dne 10. marca 1916.

† **Anton Bonaventura,**
 knezoškof.

42.

Račun Duhovskega podpornega društva za l. 1915.

A. D o h o d k i : Preostanek 1914 486 K 38 h, članarina 1915 1362 K, vzdignjene obresti 637 K 97 h, volilo msgr. Zupančiča 300 K, vzdignjena glavnica 700 K. Skupaj 3486 K 35 h.

B. S t r o š k i : Davki 104 K 94 h, za zdravišče v Bohinju 570 K, vojno posojilo 973 K 79 h, volilo msgr. Zupančiča se je naložilo 300 K, podpore 630 K, svete maše 104 K, razno 195 K 52 h. Skupaj 2878 K 25 h.

Prebitek l. 1915 608 K 10 h.

P r e m o ž e n j e duhovskega podpornega društva koncem l. 1915: a) prebitek 608 K 10 h, b) hran. knjižice na vojno posojilo 74.319 K 87 h, c) obligacije 10.800 K, d) zasebni dolžniki 2180 K, e) delnice »Union« 3350 K. Skupaj 91.257 K 97 h.

Predsednik: **Iv. Sušnik.** Blagajnik: **Dr. F. Čekal.**

Fr. Ferjančič, dr. Fr. Grivec, A. Stroj,
 pregledovalci računov.

43.

Različne opazke.

Kolkovanje prilog prošelj za oskrbnino vdov in sirot v boju umrlih vojakov. V zmislu razpisa c. kr. finančnega ministrstva z dne 29. marca 1915, št. 19.206, so vse priloge takih prošelj kolka proste, torej tudi vsi matični listi ali izpiski (rojstni in krstni, poročni, smrti), samo da se na vrhu zapiše namen in oseba, ki potrebuje ono prilogo. Isto velja za družinske pole.

Smrtni listi v vojski umrlih vojakov. Kdo jih izdaja? C. in kr. apost. vojni vikariat sporoča o tem:

Die Totenscheine können von den Parteien unmittelbar oder durch die Ämter entweder hieramts (k. u. k. Apostolisches Feldvikariat, Wien, VIII., Skodagasse 19) oder beim ergänzungszuständigen Feldsuperiorate angesprochen werden, bei letzterem allerdings nur über die Gefallenen oder Verstorbenen des k. u. k. Heeres, nicht der k. k. Landwehr oder des Landsturmes.

Über die in den Militärspitälern Verstorbenen können die Totenscheine auch direkt bei der Militärseelsorge des betreffenden Spitals abverlangt werden, wobei jedoch bezüglich der in Ungarn befindlichen Spitäler auf die in Ungarn seit 1894 maßgebenden Gesetze aufmerksam gemacht wird, welchen auch die Militärpersonen unterliegen.

Die Versendung der Totenscheine kann von hier aus oder von den Feldsuperioraten entweder per Nachnahme der Stempel- und Portogebühr, oder gegen vorherige Einsendung dieser Gebühren erfolgen.

Ausfertigungs- sowie jede Stolagegebühr entfällt im Kriege im Sinne der Diestvorschrift für die Militargeistlichkeit § 13, Pkt. 37.

Totenscheine, welche als Beilage zur Versorgungseingabe der Witwen dienen sollen, sind stempelfrei; es wäre in solchen Fällen nur die Portogebühr in Briefmarken dem Ansuchen beizuschließen.

Über die in Kriegsgefangenschaft Verstorbenen kann selbstverständlich kein Totenschein ausgestellt werden, da mit dem Feinde kein Matrikenaustausch besteht.

Über manche Gefallenen wird überhaupt kein Totenschein erlangbar sein, nachdem viele Leichen in feindlichen Händen verblieben, manche Soldaten spurlos verschollen sind, andere ihr Legitimationsblatt verloren haben und vor ihrem Tode nicht mehr vernehmungsfähig waren. Mit diesen Eventualitäten müssen die ansuchenden Parteien rechnen und dürfen sich nicht wundern, wenn sie vom Apostolischen Feldvikariate oder von den Feldsuperioraten eine negative Ant-

wort erhalten. Überdies sind auch einige Matriken auf der Feldpost in Verlust geraten, andere vom Feinde (wie z. B. von einigen Spitälern in Przemysl) vernichtet worden, einige mit den kriegsgefangenen Priestern abhanden gekommen.

Die gerichtlichen Todeserklärungen nach Beendigung des Krieges werden daher in vielen Fällen platzgreifen müssen.

Nabirke. Kn.-šk. ordinariat je nabral in odal za Rdeči križ 31.680 K 5 h; za goriške begunce 2458 K 66 h, za zaklad v podporo vdov in sirot 5260 K 24 h, za oslepele vojake 732 K 16 h, za zimsko obleko vojakom 10.773 K 94 h, za božična darila ranjencem l. 1914. 898 K 99 h, za bolgarski Rdeči križ 4187 K 64 h, za Poljake 25.000 K, za Rusine 4562 K 14 h, za mladinski patronat sv. Vincencija P. 2610 K 62 h, za misijone l. 1913. 3521 K 39 h, l. 1914. 3742 K 56 h, za Petrov novičič l. 1913. in 1914. 8670 K 51 h, za varuhe božjega groba l. 1913. 2193 K 24 h, l. 1914 1991 K 50 h.

Nabirka za Poljake se je odposlala kn.-šk. ordinariatu v Krakov, za Rusine pa nadškofijskemu ordinariatu r. gr. v Lvov. Nato je došla od knezoškofa krakovskega sledeča zahvala, naslovljena na presv. g. knezoškofa:

Krakau, den 1. März 1916.

Mit tief empfundener Dankbarkeit beehre ich mich Ew. Fürstbischöflichen Gnaden den Empfang von 25.000 K zu bestätigen, welche als Sammelergebnis der Laibacher Diözese mir gültigst zugesandt worden sind.

Diese reiche Gabe wird gewiß zur Notlinderung der so schwer betroffenen Bevölkerung unseres Landes sehr viel beitragen und viele Tränen trocknen. Wir werden auch diesen rührenden Beweis der so edlen und aufopfernden Gefühle der Laibacher Diözesianen stets in unserem Herzen bewahren.

Indem ich Ew. Fürstbischöflichen Gnaden wiederholt meinen wärmsten Dank ausspreche, zeichne ich mit dem Ausdrucke meiner vorzüglichster Hochachtung Fürstbischof von Krakau † Adam Sapieha m. p.

Iz Lvova pa:

Für die gnädigst übersendete hochherzige Gabe von 4560 K für mein, in diesem furchtbaren Weltkriege schwer geprüftes Volk, genehmigen Eure Hochwürdigste Fürstbischöfliche Gnaden meinen und des gesamten Klerus und Volkes innigstgefühlten, ergebensten Dank. Ich nehme mir die Freiheit hier beifügen zu dürfen, daß

ich durch diese munifizente Gabe Eurer Fürstbischöflichen Gnaden und der Hochdero geistlicher Leitung anvertrauten Brudernation und noch mehr durch die edle Gesinnung des vom großen Eifer für die Ehre Gottes und das geistliche und materielle Wohl seines und unseres Bruder-Klerus und Bruder-Volkes rühmlichst bekannten, eifrigsten Oberhirten tief gerührt war.

Die ruthenische Nation, Klerus und meine Wenigkeit flehen inständigst zum Allmächtigen Himmlichen Vater der Barmherzigkeit, damit Er allergnädigst diese edle Gabe Eurer Fürstbischöflichen Gnaden und Seines teuren Volkes und der seiner Hirtensorge anvertrauten Spender mit den reichlichsten Gaben Seiner Gnade vergelten möchte.

Genehmigen Eure Fürstbischöflichen Gnaden den Ausdruck ausgezeichneter Hochachtung, womit ich verharre Eurer Fürstbischöflichen Gnaden ergebenster A. Bielecki m. p., Generalvikar.

Lemberg, am 19. Februar 1916.

Sveti rožni venec. »Pastor bonus«, list, ki izhaja v Trieru (Paulinus Druckerei), je objavil l. 1916., tr. 226/7 kratek posnetek o določbah glede molitve svetega rožnega venca. Ker bodo marsikomu dobrodošle, jih tu prinašamo dobesedno:

Nur Rosenkränze aus dauerhaftem Stoffe, also auch solche aus Zinn, Blei, Holz, festem Glas und Gips, können eine Ablaßweihe erhalten. Diese Weihe haftet an den Körnern oder Perlen allein, so daß die Weihe nicht verloren geht beim Zerreißen der Kette oder Schnur und auch nicht, wenn die Körner neu zusammengesetzt, neu gekettet werden oder mit einer neuen Schnur verbunden werden. Dabei kommt es auf die Reihenfolge der einzelnen Körner und Gesetze gar nicht an. Selbst wenn einige Körner verloren gehen oder zerbrechen, dürfen dafür neue eingesetzt werden unbeschadet der Ablässe, und dies darf im Laufe der Zeit nach und nach auch mehrmals geschehen, wofern nur jedesmal der gesamte Rosenkranz wesentlich derselbe bleibt. Wenn aber auf einmal die Hälfte eines geweihten Rosenkranzes verlogen ginge, so wäre auch die Ablaßweihe verloren.

Geweihte Rosenkränze kann man nach der Weihe verschenken an andere, so daß diese die Ablässe gewinnen. Man darf sich auch solche bestellen und dann weihen lassen, wenn man dieselben auch erst später bezahlt. Nach der Weihe aber dürfen dieselben nicht mehr an an-

dere verkauft oder gegen andere Dinge, auch nicht einmal gegen den bloßen Einkaufspreis umgetauscht werden, sonst verlieren sie die Ablassweihe.

Die Ablassweihe ist persönlich, d. h. nur der, welcher den Rosenkranz besitzt, kann mit demselben die Ablässe gewinnen. Wollte aber einer den Rosenkranz eines andern bloß benutzen, um damit die Gesetze und Gegrübet seist du Maria abzuzählen, so würde er zwar nicht die Ablässe gewinnen können, allein auch der Rosenkranz würde dadurch nicht seine Weihe verlieren. Eine Medaille, ein Kreuzchen oder Kruzifix, das am Rosenkranz befestigt ist, gehört nicht wesentlich zum Rosenkranz und kann daher auch eine besondere Ablassweihe erhalten. Bei dem Kruzifix haftet die Weihe nur an dem Christusbild (dem Corpus), so daß man dieses, unbeschadet der Ablässe, an ein anderes Kreuz von beliebigem Stoffe anheften kann.

Derselbe Rosenkranz, und überhaupt derselbe Ablassgegenstand, kann verschiedene Ablassweihen erhalten. Durch das Rosenkranzgebet gewinnt man einzelne Ablässe, auch wenn man es ohne Rosenkranz überhaupt und also auch ohne einen geweihten Rosenkranz verrichtet. Viele andere Ablässe gewinnt man nur dann, wenn man dieses Gebet an einem dazu geweihten Rosenkranz verrichtet. Andere Ablässe gewinnt man durch das andächtige Beisichtragen des geweihten Rosenkranzes, oder wenn man mit einem solchen Rosenkranz bestimmte Gebete verrichtet. Zahlreiche Ablässe endlich sind noch besonders den Mitgliedern der Rosenkranzbruderschaft namentlich für das Rosenkranz verliehen. Um diese Bruderschafts-Ablässe zu gewinnen, ist an und für sich eine Weihe des Rosenkranzes nicht erfordert. Allein bei der Aufnahme in die Rosenkranzbruderschaft werden die Rosenkränze der Mitglieder von dem zur Aufnahme bevollmächtigten Priester immer mit der für die Dominikaner gutgeheißene Formel gesegnet. Eben diese Segnung und Weihe ist aber notwendig zu gewissen anderen Ablässen, die allen Gläubigen bewilligt sind. Deshalb müssen auch die Rosenkränze der Nichtmitglieder dieselbe Weihe erhalten, wenn sie diese letzten Ablässe gewinnen wollen. Um die Ablässe zu gewinnen, welche für das Rosenkranzgebet verliehen sind, die Dominikanerablässe, muß man bei den einzelnen Gesetzen des Rosenkranzes die einzelnen Geheimnisse desselben betrachtend überdenken.

Um mit dem Rosenkranz und dem Rosenkranzgebet möglichst viele Ablässe zu gewinnen, kann man den Gläubigen empfehlen oder raten: erstens sich in die Rosenkranzbruderschaft aufnehmen zu lassen und zweitens sich auf den Rosenkranz, den man ständig mit sich trägt und gebraucht, die päpstlichen und die Birgittenablässe, die Dominikaner- und Kreuzherrenablässe geben zu lassen. Jeder zu diesen verschiedenen Weihen bevollmächtigte Priester kann die Weihe mit der Formel der Dominikaner und einem einfachen Kreuzzeichen spenden.

Um diese Ablässe der Rosenkranzbruderschaft zu gewinnen, muß man jede Woche den ganzen Rosenkranz von 15 Gesetzen beten. Die einzelnen Gesetze darf man dabei von einander trennen. Um die Ablässe zu gewinnen, welche mit den verschiedenen Weihen des Rosenkranzes verbunden sind, muß man auch jedesmal die besondere Bedingung erfüllen. Man kann an und für sich nicht verschiedene Ablässe, die von verschiedenen Weihen herkommen, z. B. für das Rosenkranzgebet durch ein und dasselbe Gebet oder Werk gewinnen. Nur gibt es eine Ausnahme, da Papst Pius X. im Jahre 1907 ausdrücklich bewilligt hat, daß man beim Rosenkranzgebet zusammen sowohl die Ablässe, welche für dieses Gebet bewilligt sind, die Dominikanerablässe als auch die Kreuzherrenablässe, gewinnen kann, wofern der dabei gebrauchte Rosenkranz die doppelte Weihe erhalten hat. Sind die Kreuzherrenablässe auf einen Rosenkranz geweiht, so gewinnt man jedesmal 500 Tage Ablass, so oft man entweder das Vater unser oder das Gegrübet seist du Maria an demselben betet. Dieser Ablass kann auch den armen Seelen zugewendet werden. Die Ablässe, welche mit dem Rosenkranzgebet überhaupt, besonders in der Rosenkranzbruderschaft, und mit den anderen verschiedenen Weihen verbunden werden, sind so mannigfaltig, daß sie hier nicht wiedergegeben werden können. Man vergleiche die von der kirchlichen Obrigkeit gutgeheißenen Ablassbücher und das Büchlein der Rosenkranzbruderschaft.

Beim Gebrauch und Beten des Rosenkranzes ist es aber überhaupt nicht notwendig, im einzelnen die verschiedenen Ablassbewilligungen zu kennen. Es genügt, ein für allemal die Meinung zu machen, mit seinem Rosenkranz alle die Ablässe zu gewinnen, welche man kraft der Bewilligung durch die Kirche damit gewinnen kann. Man tut dabei gut, so viel als möglich den armen Seelen zuzuwenden.

Obnova in poprava mej.

Za cerkveno in nadarbinsko premoženje je važna cesarska naredba z dne 22. julija 1915, drž. zak. št. 208, ki je izšla kot druga delna novela k obč. državn. zakoniku. Glasi se:

Auf Grund des § 14 des Staatsgrundgesetzes vom 21. Dezember 1867, R.-G.-Bl. Nr. 141, finde Ich anzuordnen, wie folgt:

Artikel I.

Zur Änderung und Ergänzung der Bestimmungen des allgemeinen bürgerlichen Gesetzbuches (a. b. G.-B.) über die Erneuerung und Berichtigung der Grenzen werden die nachfolgenden Bestimmungen erlassen:

§ 1.

§ 850 a. b. G.-B. erhält die Überschrift »Erneuerung und Berichtigung der Grenzen« und hat zu lauten:

Wenn die Grenzzeichen zwischen zwei Grundstücken durch was immer für Umstände so verletzt worden sind, daß sie ganz unkenntlich werden könnten, oder wenn die Grenzen wirklich unkenntlich oder streitig sind, so hat jeder der Nachbarn das Recht, die gerichtliche Erneuerung oder Berichtigung der Grenze zu verlangen. Zu diesem Behufe sind die Nachbarn zu einer Verhandlung im Verfahren außer Streitigkeiten mit dem Bedeuten zu laden, daß trotz Ausbleibens des Geladenen die Grenze festgesetzt und vermarktet werden wird.

§ 2.

§ 851 a. b. G.-B. hat zu lauten:

Sind die Grenzen wirklich unkenntlich geworden oder streitig, so werden sie nach dem letzten ruhigen Besitzstande festgesetzt. Läßt sich dieser nicht feststellen, so hat das Gericht die streitige Fläche nach billigem Ermessen zu verteilen.

Inwiefern jeder Partei vorbehalten bleibt, ihr besseres Recht im Prozeßwege geltend zu machen, wird besonders bestimmt.

§ 3.

§ 853 a. b. G.-B. hat zu lauten:

Die Kosten des Verfahrens sind von den Nachbarn nach Maß ihrer Grenzlinien zu bestreiten. Der Antragsteller hat die Kosten des Verfahrens zu tragen, wenn sich aus der Verhandlung ergibt, daß die Grenzerneuerung oder Grenzberichtigung nicht notwendig war, weil die Grenze nicht bestritten oder hinlänglich kenntlich gewesen ist, oder weil die anderen Beteiligten zur außergerichtlichen Vermarktung bereit waren. Die Kosten einer Vertretung hat der Vertretene selbst zu tragen.

Wenn das Verfahren durch Störung des ruhigen Besitzes veranlaßt wurde, kann das Gericht die Kosten ganz oder teilweise der Partei auferlegen, die den Streit veranlaßt hat.

§ 4.

Wenn die Grenze gemäß § 851 a. b. G.-B. festgesetzt wird, hat das Gericht gleichzeitig auszusprechen, ob der Wert der streitigen Fläche den Betrag von hundert Kronen übersteigt. Ist dies der Fall, so bleibt es jeder Partei vorbehalten, ihr besseres Recht im Prozeßwege geltend zu machen.

Rekurse gegen Entscheidung des Gerichtes zweiter Instanz im Verfahren zur Erneuerung und Berichtigung der Grenzen sind unzulässig.

§ 5.

Auf Verhandlungen über die Erneuerung oder Berichtigung der Grenzen, die vor Beginn der Wirksamkeit dieser kaiserlichen Verordnung durch Anbringen eines Gesuches oder einer Klage bei dem zuständigen Gerichte bereits anhängig gemacht sind, finden die vorstehenden Bestimmungen keine Anwendung.

Artikel II.

Die Bestimmungen dieser kaiserlichen Verordnung treten mit dem Tage der Kundmachung in Wirksamkeit. Mit dem Vollzuge dieser kaiserlichen Verordnung ist Mein Justizminister, und zwar im Einvernehmen mit den beteiligten Ministern beauftragt.

45.

Slovstvo.

Kazalo ljubljanskega škofijskega Lista od leta 1863. do konca 1914. Sestavil kn. šk. tajnik Fr. Žitnik. V Ljubljani 1916. Izdal in založil kn.-šk. ordinariat. Tiskala Katoliška Tiskarna. Str. 112. Cena broš. 2 K, v platno vez. 3 K.

Skozi več let so gg. duhovniki na konferencah prosili, naj se sestavi kazalo ljubljanskega škofijskega Lista. Ordinariat se ni rad odločil za to delo, ker uči izkušnja, da ima pri založnih knjigah veliko gmotno izgubo. Vendar pa je delo naročil, ker je prepričan, da bo marsikom dobro služilo. Tisek in vezava staneta skoro 1600 K. Če se vpošteva, da bo 300 župnih uradov knjigo plačalo à 3 K, je pokritih le 900 K. Drugo mora ordinariat določiti. Župni uradi se prosijo, naj znesek à 3 K čimpreje izroče dekanjskemu uradu.

Vestnik »Dejanja svetega Detinstva«. Zvezek 36. Letno poročilo slovenskim deležnikom za

1. 1915. Spisal A. Č a d e ž, škofijski voditelj »Dejanja svetega Detinstva«. V Ljubljani, 1916. Samozaložba. Natisnila Katoliška Tiskarna. Str. 64.

Vsebina: Ko bi imel vso učenost, ljubezni pa bi ne imel, nič nisem! — Pogled v bodočnost katoliških misijonov. — Nevarnost za katoliške misijone. — Tekmovanje. — Vojska ne prizanesi. — Raznoterosti. — Za pouk in kratek čas. — Darovi za 1. 1915. — Stroškov je bilo 676'40 K, dohodkov 4309'04 K.

St. Joseph-Priesterverein in Görz. Jahresbericht für das Jahr 1915. Iz poročila posnemamo, da je obiskalo leta 1915 129 duhovnikov in 6 klerikov društvene zavode v Gorici, Iki in v Meranu. Oskrbovalnih dni je bilo 5800. Oskrbovalnina se je morala vsled draginje povišati za 1 K na dan. Tajništvo se nahaja ob vojnem času v Iki (Priesterheim), P. Ičići v Istri.

46.

Konkurzni razpis.

Razpisuje se župnija Š e n t L e n a r t v starološki dekaniji. Prošnje so nasloviti na c. kr. deželno vlado za Kranjsko.

Zadnji rok za vlaganje prošenj je 15. april 1. 1916.

47.

Škofijska kronika.

Podeljena je župnija Kostanjevica č. g. Jerneju Podbevšek, kaplanu pri Svetem Petru v Ljubljani.

Umeščena sta bila čč. gg. Franc Bleiweis, župnik v Lešah, 2. marca na župnijo Mošnje, in Matej Ahačič, ekspozit v z. p., na župnijo Leše dne 3. marca 1916.

Nameščen je bil č. P. Blanko Kavčič O. F. M. za kaplana na Vrhniki, č. g. Josip Bressan, vikar v Jamljah na Goriškem, za župnega upravitelja v Kolovratu.

V vojno službo je bil poklican č. g. Anton Rovtar, kaplan v Ribnici.

Premeščeni so bili čč. gg.: Josip Fröhlich, kaplan v Žireh, na Soro; Josip Poje, kaplan na Sori, v Žire; Ivan Lovšin, ekspozit v Trnju, za kaplana v Vreme; Jakob Muren, kaplan v Košani, za ekspozita v Trnje; Josip Gabrovšek, kaplan v Vremah, v Košano.

V začasni pokoj sta stopila čč. gg.: Anton Kocijančič, župnik na Mirni, in Adolf Knol, župnik v Kolovratu.

Umrli je č. g. Ivan Pelc, župnik v pokoju v Kandiji pri Novem mestu, dne 14. marca 1916. — Priporoča se č. duhovščini v molitev.

Knezoškofijski ordinariat v Ljubljani, dne 27. marca 1916.

Vsebina: 31. Duhovnikom. — 32. Poročilo o konferencah Sodalitatis Ss. Cordis Jesu za leto 1915. — 33. Varčujte z živili. — 34. Žitna bera. — 35. Žito za hostije. — 36. Krmljenje z bernim žitom. — 37. Za goriške begunce. — 38. Uradna deželna posredovalnica za delo vojnim invalidom na Kranjskem. — 39. Binacija ob leta 1911. odpravljenih praznikih. — 40. Duhovnikom in vernikom. — 41. Birmovanje in kanonična vizitacija. — 42. Račun Duhovskega podpornega društva za leto 1915. — 43. Različne opazke. — 44. Obnova in poprava mej. — 45. Slovstvo. — 46. Konkurzni razpis. — 47. Škofijska kronika.